

Sygn. akt VI U 1329/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 stycznia 2022r.

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy VI Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący Sędzia Romuald Dalewski

Protokolant – protokolant sądowy Katarzyna Słaba

po rozpoznaniu w dniu 14 stycznia 2022r. w Bydgoszczy

na rozprawie

odwołania: G. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B.

z dnia 12 sierpnia 2021r., znak: (...)

w sprawie: G. D.

przeciwko: Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o emeryturę pomostową

1) zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w B. z dnia 12 sierpnia 2021r., znak: (...) w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu G. D. prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 lipca 2021r.;

2) stwierdza, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sędzia Romuald Dalewski

Sygn. akt: VI U 1329/21

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 09 październik 2020 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił G. D. prawa do emerytury pomostowej, powołując się na ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz.1924). Organ rentowy wskazał, że ubezpieczony nie spełnił przesłanek z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, albowiem nie udowodnił okresu pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze wynoszącego co najmniej 15 lat. Do pracy wykonywanej w warunkach szczególnych organ rentowy zaliczył ubezpieczonemu jedynie okres pracy od 18.11.1996 r., do 31.01.2004 r., od 1.04.2004r. do 31.12.2008r., od 25.04.2014r. do 30.06.2015r., 1.09.2015r. do 24.09.2015r., od 8.11.2016r. do 31.01.2017r.tj., 13 lat i 7 dni.

Od powyższej decyzji ubezpieczony złożył odwołanie wnosząc o zaliczenie okresu pracy w szczególnych warunkach w (...) Przedsiębiorstwie Budowlano-Uslugowym (...) Sp. z o.o. w Ż. od 1 września 1977 r. do 31 maja 1993 r., gdzie pracował jako kierowca samochodu ciężarowego. Podał też, że w międzyczasie od 28 października 1980 roku do

14 października 1982 roku odbywał służbę wojskową, a w okresie od 12 marca 1992 roku do 31 grudnia 1992 roku przebywał na urlopie bezpłatnym. .

W odpowiedzi na odwołanie wobec braku spełnienia przesłanek do uzyskania emerytury pomostowej wskazanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji, organ rentowy podtrzymał dotychczasowe stanowisko i wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ubezpieczony G. D. urodzony w dniu (...) roku, posiada wykształcenie zawodowe. Odwołujący w spornym okresie od dnia 01 września 1977 roku do dnia 31 maja 1993 r., był zatrudniony w (...) Od 28 października 1980 roku do 14 października 1982 roku odbywał służbę wojskową, a w okresie od 12 marca 1992 roku do 31 grudnia 1992 roku przebywał na urlopie bezpłatnym. W (...) w Ż. pracował na stanowiskach: kierowcy samochodu ciężarowego Star W-28 o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (od 10 września 1979r. do 1 czerwca 1980r., od 2 listopada 1982r. do 28 sierpnia 1988r., od 16 sierpnia 1989r. do 31 maja 1993r.), kierowcy samochodu osobowego F. (od 2 czerwca 1980r. do 28 października 1980r.), ładowacza (od 29 sierpnia 1988 roku do 15 sierpnia 1989r.). Pracując jako kierowca samochodu ciężarowego Star o ładowności 5 ton z przyczepą o ładowności również 5 ton, był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy i wykonywał prace wymienione w wykazie A, w dziale VIII poz. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r., w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach i szczególnym charakterze. W okresie zatrudnienia w charakterze kierowcy samochodu ciężarowego (...)pracował w godzinach od 7 do 15, a gdy była taka potrzeba to dłużej. Do jego obowiązków należał przewóz materiałów budowlanych. Woził wapno, cegły, pustaki, żywicę, okna, stal, deski itp. Jego praca polegała wówczas wyłącznie na prowadzeniu samochodu Star, nie wykonywał żadnych innych czynności.

Dowód: akta osobowe odwołującego się, dokumentacja zawarta w aktach organu rentowego, zeznania świadka D. P. (k. 24), zeznania świadka T. S. (k. 24-25), zeznania odwołującego się G. D. - protokół rozprawy z dnia 19.11.2021r., (k. 23-24), nagranie audio- płyta DVD (k. 26).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie okoliczności bezspornych, a nadto dokumentów zgromadzonych w toku postępowania, akt organu rentowego, akt osobowych ubezpieczonego, których prawdziwość nie była kwestionowana przez strony, zaś Sąd nie powziął wątpliwości co do ich autentyczności.

Sąd dał wiarę w całości złożonym zeznaniom świadków: D. P. i T. S. albowiem pracowali razem z ubezpieczonym w okresie spornym, wobec czego mieli oni codzienny, bieżący kontakt z warunkami pracy i obowiązkami ubezpieczonego. Zeznania świadków są spójne z zebranymi dokumentami, pomiędzy zeznaniami świadków nie ma też rozbieżności, zeznania są szczegółowe i logiczne. Sąd nie znalazł podstaw, aby zeznaniom świadków odmówić waloru wiarygodności.

Zeznania ubezpieczonego G. D., Sąd również uznał za wiarygodne w części dotyczące okresów od 10 września 1979r. do 1 czerwca 1980r., od 2 listopada 1982r. do 28 sierpnia 1988r., od 16 sierpnia 1989r. do 31 maja 1993r. Zeznania zostały złożone w sposób szczerzy logiczny, a co więcej znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym, w postaci osobowych źródeł dowodowych, jak i w dokumentacji z akt ZUS.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego jest zasadne, skutkujące zmianą zaskarżonej decyzji i przyznaniem prawa do emerytury pomostowej.

Istota sporu sprowadzała się do ustalenia uprawnień emerytalnych ubezpieczonego w oparciu o przepisy ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. 2018.1924), a w szczególności, czy okres pracy ubezpieczonego od 1 września 1977 r. do 31 maja 1993 r. w (...) w Ż. stanowi okres pracy w szczególnych warunkach, a tym samym czy ma on okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnych warunkach wynoszący co najmniej 15 lat.

Należy podkreślić, że emerytura pomostowa jest świadczeniem stanowiącym element nowego systemu emerytalnego. Świadczy o tym m.in. fakt adresowania jej do pracowników urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. Konstrukcja ryzyka socjalnego stanowiącego przedmiot ochrony gwarantowanej przez tę emeryturę pomostową odbiega jednak od koncepcji ryzyka starości przyjętej w systemie emerytalnym zdefiniowanej składki. W nowym systemie emerytalnym wiek emerytalny został ustalony dla wszystkich ubezpieczonych na tym samym poziomie, a prawo do emerytury z FUS nie zależy od osiągnięcia wymaganego okresu ubezpieczenia, przyjmuje się więc, że prawo do emerytury zostało w nim oparte na koncepcji ryzyka dożycia wieku emerytalnego. Nabycie prawa do emerytury pomostowej jest uzależnione od spełnienia licznych przesłanek odnoszących się do przebiegu ubezpieczenia oraz warunków dotyczących biologicznych i ekonomicznych skutków świadczenia pracy w szczególnych warunkach lub pracy o szczególnym charakterze oraz procesu starzenia się. W związku z tym należy przyjąć, że emerytura pomostowa jest świadczeniem zapewniającym ochronę przed ryzykiem zaprzestania pracy przed osiągnięciem wieku emerytalnego z powodu domniemanej niezdolności do pracy będącej konsekwencją wykonywania długiego okresu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

Zgodnie z przepisem art. 4 ustawy z 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r. poz.1924), prawo do emerytury pomostowej, z uwzględnieniem art. 5-12, przysługuje pracownikowi, który spełnia łącznie następujące warunki:

1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.; 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze wynoszący co najmniej 15 lat; 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet i co najmniej 60 lat dla mężczyzn; 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, ustalony na zasadach określonych w art. 5-9 i art. 11 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;

5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS; 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3; 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Artykuł 3 ust. 1 ustawy stanowi, że prace w szczególnych warunkach to prace związane z czynnikami ryzyka, które z wiekiem mogą z dużym prawdopodobieństwem spowodować trwałe uszkodzenie zdrowia, wykonywane w szczególnych warunkach środowiska pracy, determinowanych siłami natury lub procesami technologicznymi, które mimo zastosowania środków profilaktyki technicznej, organizacyjnej i medycznej stawiają przed pracownikami wymagania przekraczające poziom ich możliwości, ograniczony w wyniku procesu starzenia się jeszcze przed osiągnięciem wieku emerytalnego, w stopniu utrudniającym ich pracę na dotychczasowym stanowisku; wykaz prac w szczególnych warunkach określa załącznik nr 1 do ustawy.

Natomiast jak wynika z treści art. 3 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, prace o szczególnym charakterze to prace wymagające szczególnej odpowiedzialności oraz szczególnej sprawności psychofizycznej, których możliwość należytego wykonywania w sposób niezagrażający bezpieczeństwu publicznemu, w tym zdrowiu lub życiu innych osób, zmniejsza się przed osiągnięciem wieku emerytalnego na skutek pogorszenia sprawności psychofizycznej, związanego z procesem starzenia się; wykaz prac o szczególnym charakterze określa załącznik nr 2 do ustawy. W myśl zaś ust. 4 tegoż art. za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 1, natomiast, zgodnie z ust. 5 za pracowników wykonujących prace o szczególnym charakterze uważa się pracowników wykonujących po dniu wejścia w życie ustawy, w pełnym wymiarze czasu pracy, prace, o których mowa w ust. 3. (ust. 5 art. 3).

Za pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze uważa się również osoby wykonujące przed dniem wejścia w życie ustawy prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy lub art. 32 i art. 33 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (ust. 7 art. 3).

W myśl zaś przepisu art. 49 tej ustawy, prawo do emerytury pomostowej przysługuje również osobie, która:

- 1) po dniu 31 grudnia 2008 r. nie wykonywała pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3;
- 2) spełnia warunki określone w art. 4 pkt 1-5 i 7 i art. 5-12;
- 3) w dniu wejścia w życie ustawy miała wymagany w przepisach, o których mowa w pkt 2, okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3.

Zgodnie z utrwaloną wykładnią zaprezentowaną w orzecznictwie (patrz wyrok SN II UK 373/15 z dnia 25 października 2016 r. Lex nr 21777086), osoba ubiegająca się o emeryturę pomostową, która po dniu 31 grudnia 2008 r. nie kontynuuje pracy w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych i legitymuje się w związku z tym jedynie stażem pracy "szczególnej" według poprzednio obowiązujących przepisów, może nabyć prawo do tej emerytury jedynie wówczas, gdy dotychczasowy staż pracy można kwalifikować jako pracę w warunkach szczególnych lub o szczególnym charakterze w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych (por. także wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 13 marca 2012 r., II UK 164/11, OSNP 2013 nr 5-6, poz. 62, z dnia 22 lipca 2013 r., III UK 106/12, LEX nr 1555688, czy z dnia 4 grudnia 2013 r., II UK 159/13, LEX nr 1405231).

Przyznanie prawa do emerytury na podstawie art. 4, czy też na podstawie art. 49 ustawy o emeryturach pomostowych wymaga spełnienia w sposób niebudzący wątpliwości przesłanek tam wskazanych. Niespełnienie jednej z nich uniemożliwia pozytywne rozpatrzenie wniosku ubezpieczonego.

Regulacje w przedmiocie wieku emerytalnego, rodzajów prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których przysługuje prawo do wcześniejszej emerytury znajdują się w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Natomiast wykazy prac wykonywanych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze zostały zawarte w wykazach A i B stanowiących załącznik do ww. rozporządzenia. Nadto w § 1 ust. 2 tegoż rozporządzenia w przedmiocie sprecyzowania stanowisk pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach ustawodawca odsyła do odpowiednich przepisów resortowych.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należało stwierdzić, że przeprowadzone postępowanie dowodowe pozwala na zaliczenie do okresu pracy w szczególnych warunkach w okresie zakwestionowanym przez organ rentowy zatrudnienia ubezpieczonego od 10 września 1979r. do 1 czerwca 1980r., od 2 listopada 1982r. do 28 sierpnia 1988r., od 16 sierpnia 1989r. do 31 maja 1993r. w (...) w Ż.. Ubezpieczony wykonywał wówczas stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, prace na stanowisku – kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 ton.

Zatem, stwierdzić należało, że odwołanie G. D. zasługuje na uwzględnienie, bowiem przeprowadzone postępowanie dowodowe daje podstawy do uznania, że odwołujący spełnił przesłankę 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze.

W tym stanie rzeczy, Sąd w punkcie 1 wyroku na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał ubezpieczonemu prawo do emerytury pomostowej od dnia 1 lipca 2021 r. Zgodnie z treścią art. 129 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS świadczenia wypłaca się poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu, z uwzględnieniem ust. 2.

W punkcie 2. sentencji wyroku zgodnie z treścią art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, Sąd orzekł z urzędu w kwestii odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. W okolicznościach przedmiotowej sprawy, w ocenie Sądu,

nie wystąpiły podstawy do stwierdzenia wspomnianej odpowiedzialności organu rentowego pomimo uwzględnienia odwołania ubezpieczonego. Mając na uwadze sformalizowany przebieg postępowania przed organem rentowym, jak również występujące ograniczenia dowodowe, do przyznania ubezpieczonemu prawa do żadanego świadczenia konieczne było przeprowadzenie postępowania dowodowego przed Sądem na okoliczność osiągnięcia przez odwołującego się stażu pracy w szczególnych warunkach i jej charakteru, a mianowicie został dopuszczony przez Sąd dowód z zeznań świadków, przesłuchania ubezpieczonego, które to miały kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia istotnej kwestii przedmiotowego postępowania. Mając powyższe na uwadze, zgodnie z przepisem art. 118 ust. 1a ustawy, należało orzec jak w punkcie 2 sentencji wyroku.

Sędzia Romuald Dalewski